

COVID19-VACCINATIES: LASTIG EN ANDERS, MAAR HET LUKT

‘We proberen ervoor te zorgen dat het vaccineren zo efficiënt en voorspelbaar mogelijk verloopt’

De vaccins tegen het coronavirus hebben onzekere levertijden, komen in kleine aantallen en met specifieke bewaarvoorschriften. Bovendien moet er ruimte zijn om mensen na de prik nog een kwartier in huis te houden. Kortom: ingewikkeld, die coronavaccinaties. De LHV werkt hard om het vaccineren voor huisartsen zo werkbaar mogelijk te maken, zegt Iddo de Ruiter, huisarts en LHV-beleidsmedewerker. ‘Uit de eerste ervaringen blijkt: het is lastig en anders, maar het lukt.’

TEKST: BERBER BIJMA // FOTOGRAFIE: BART VAN OVERBEKE, PAUL VAN BUEREN

Huisartsen zijn begonnen met het vaccineren van patiëntengroepen. Dat gaat niet zonder slag of stoot: langsgaan bij bewoners van kleinschalige woonvoorzieningen levert logistieke puzzels op, de 63- en 64-jarigen vormen soms maar een kleine groep, de planning moet soms op het laatste moment worden aangepast. En tóch, zegt Iddo de Ruiter, is het echt niet alleen maar kommer en kwel, dat vaccineren. ‘Huisartsen zagen vanaf het begin hun maatschappelijke verantwoordelijkheid en wilden graag een aandeel leveren in de vaccinaties. Aanvankelijk hadden we het idee dat we een paar keer grote hoeveelheden patiënten zouden vaccineren. Het is allemaal ingewikkelder geworden, het vraagt regeltijd en er wordt een flink beroep gedaan op de flexibiliteit van huisartsen, maar het lukt. Bij huisartsen die nog moeten begin-

nen, zie je vaker wat twijfels en weerstand dan bij de huisartsen die nu een duidelijk begin hebben gemaakt, met de 63- en 64-jarigen. Uit hun ervaringen blijkt: het is lastig en anders, maar het is behapbaar. Het heeft ook echt voordelen dat juist de huisartsen vaccineren. De GGD zou nog wel uit haar systemen kunnen halen wie 63 of 64 is, maar niet wie in een medische risicogroep valt. Via de huisartsen heb je die groepen vrij snel geïdentificeerd.’

■ ONTZORGEN

De LHV werkt eraan huisartsen zoveel mogelijk te ontzorgen in hun vaccinatietaken. De Ruiter: ‘De twee struikelblokken die huisartsen het meest melden, zijn de kleine hoeveelheden waarin vaccins worden geleverd en de ruimte die nodig is om iedereen na de vaccinatie een kwartier te laten wachten. Wat betreft die hoeveelheden: we zijn nu vanuit het zuiden van het land begonnen met de vaccinaties van de 63- en 64-jarigen. Door regionaal te verdelen kan elke praktijk een redelijke hoeveelheid vaccins krijgen. Als alle praktijken in heel Nederland tegelijk beleverd zouden worden, zouden de aantallen per praktijk veel kleiner zijn. Je ziet hier het spanningsveld waarin we elke keer zitten: het belang van de huisarts is zoveel mogelijk vaccins te krijgen en het belang van de patiënt in bijvoorbeeld Friesland is dat die niet later gevaccineerd wordt dan de patiënt in Zeeland. Over zulke keuzes is de LHV voortdurend in gesprek met VWS, RIVM, NHG en SNPG, de Stichting Nationaal Programma Grieppreventie.’

■ RUIMTEGEBREK

Voor verscheidene huisartsen biedt de eigen praktijk niet genoeg ruimte om patiënten

IGJ: ONDER DE INDRUK

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd heeft bij vijf huisartsenpraktijken in Zeeland en Brabant meegekeken bij de start van het vaccineren. In haar ‘Zorgsignalen’ meldt IGJ: ‘De inspectie is onder de indruk van de flexibiliteit, de kwaliteit en het vele werk dat huisartsen in korte tijd hebben verzet. De inspectie heeft geen risicovolle zaken gezien en heeft vertrouwen in de wijze waarop het vaccinatieproces in de praktijk wordt uitgevoerd.’ De inspectie constateerde ook dat het selecteren van patiënten, vooral die met morbide obesitas, een ‘tijdroevende klus’ is en dat de administratieve afhandeling veel tijd kost.

te vaccineren én een kwartier op anderhalve meter te laten wachten. ‘De LHV praat op landelijk niveau met VWS en met de Vereniging Nederlandse Gemeenten, om ervoor te zorgen dat op lokaal niveau gemeentes welwillend meewerken aan het zoeken naar vaccinatie-ruimte. Huisartsen die ruimte zoeken, kunnen dus met hun gemeente contact opnemen. Daarnaast heeft het RIVM aangeboden huisartsen te helpen bij het opzetten van priklocaties buiten de praktijk. Het is nog afwachten wat de rol van de huisartsen wordt in het vaccineren van 18- tot 60-jarigen zonder medische indicatie. ‘De afspraak is nu dat huisartsen bijspringen als de GGD-capaciteit tekortschiet’, vertelt De Ruiter. ‘Dat speelt pas verderop in het voorjaar en hangt onder meer af van de grootte van de leveringen.’ ‘In allerlei overleggen, met name met RIVM en VWS, proberen we ervoor te zorgen dat het vaccineren voor huisartsen uitvoerbaar is en zo efficiënt en voorspelbaar mogelijk verloopt. Dat werk is voor een groot deel onzichtbaar, maar we zien dat het iets oplevert, zoals die regionale fasering voor de 63- en 64-jarigen. Echt eenvoudig is het vooralsnog niet voor de huisartsen en de ervaringen verschillen ook per huisarts, maar gelukkig zien we dat het uiteindelijk bij iedereen haalbaar blijkt.’

WIE GAAT U VACCINEREN?

De overheid heeft de huisartsen gevraagd om deze groepen te vaccineren:

- 60- tot 65-jarigen, mensen met het syndroom van Down, mensen met morbide obesitas en mensen met ademhalingsproblemen door een neurologische ziekte
- 60-minners met een medische indicatie
- Niet-mobiele thuiswonende 65-plussers
- Een deel van de 18- tot 60-jarigen als de GGD tegen de capaciteitsgrens aanloopt

Actuele informatie vindt u op www.lhv.nl/corona

‘Vaccineren is heel dankbaar werk’

Jolanda Verstraten, huisarts in Beringe oppert de mogelijkheid om een advertentie in de krant te plaatsen om geen enkele patiënt uit de doelgroep te missen. ‘Mensen zijn enorm opgelucht dat ze aan de beurt zijn.’

In ruim twee uur vaccineerde huisarts Jolanda Verstraten met haar medewerkers 102 mensen. Gewoon in hun eigen praktijk in het Limburgse Beringe, waar de spreekkamers lekker groot zijn.

‘We stonden al vanaf november in de startblokken, met het idee: laat ons dit maar doen, wij hebben ervaring met de vaccinaties voor griep en pneumokokken. Uiteindelijk was deze vaccinatie wel anders, onder meer omdat je de vaccins zelf moet optrekken en vanwege het kwartier wachten na afloop. Op 20 februari, een zaterdag, heb-

ben we de hele doelgroep en de praktijkmedewerkers gevaccineerd. Omdat veel 63- en 64-jarigen nog werken, leek het ons beter om het op zaterdag te doen. Dat viel nog best mee omdat wij een kleine praktijk hebben. We hebben 102 doses gehaald uit 11 flacons: meestal 11 per flacon, soms 12. Voor zover op dat moment bekend was, was een open flacon maar zes uur houdbaar, dus voor onze laatste dosis hebben we op de dag zelf uit de straat een 62-jarige met een hoog BMI uitgenodigd. Die was heel blij verrast. Dat was trouwens iedereen die we uitnodigden. Veel mensen hadden nog niet verwacht

dat ze al aan de beurt waren. We hebben heel veel complimenten gehad. Een van de gevaccineerden is een patiënte die wachtte op een operatie voor kanker en kort daarvoor een negatieve coronatest moet overleggen. Het was heel dankbaar werk om haar te kunnen vaccineren. En de praktijkmedewerkers waren ook superblij dat ze een vaccin kregen. We hebben alle patiënten een kopje koffie aangeboden. Gek genoeg heeft helemaal niemand een appel genomen. Wie weet kwam het door het bordje dat we erbij hadden gezet: ‘An apple a day keeps the doctor away, but if the doctor is cute, forget about the fruit.’ Misschien moeten we bij de tweede vaccinatie maar vlaai aanbieden.’

‘Een iconische plek om te vaccineren’

Maurits Westein en zijn collega-huisartsen in Zuidoost-Brabant voorzagen ruimteproblemen door het kwartier wachten na vaccinatie en kozen samen een plek met lekker veel ruimte: het Evoluon.

‘We wilden de praktijk niet verstoren, dus we kozen voor prikken op zaterdagmiddag. Alle huisartsen van onze kring moesten samen 15.000 mensen vaccineren, van wie ongeveer een derde in Eindhoven. In de dorpen heb je vaak wel een kerk waar je gebruik van kunt maken, maar voor de stad verwachtten we ruimteproblemen.

Daarom hebben we met alle Eindhovense huisartsen samen in het Evoluon gevaccineerd. De kring en de zorggroep hebben goed samengewerkt in de voorbereiding. We waren al weken met de GGD in gesprek om hun locatie daarvoor te gebruiken, maar op het laatste moment lukte dat toch niet. De GHOR heeft geholpen een plek te zoeken – het Evoluon dus – en de GGD hielp met het inrichten van de locatie. Zij hebben daar natuurlijk inmiddels veel ervaring mee, dus je hoeft het wiel niet opnieuw uit te vinden. Zo’n prikronde is geen straf om te doen. Voor de laatste doses die op moesten

hebben een paar 62-jarigen alles uit hun handen laten vallen om te komen. Voor ons team geven de vaccinaties ook een heel goed gevoel. Onze medewerkers zullen waarschijnlijk niet overlijden aan COVID19, maar het is fijn om als team minder kwetsbaar te zijn voor uitval. Er belden vooraf wel een paar 65-plussers die niet begrepen waarom zij niet mochten, maar toen we dat uitlegden, leverde het geen problemen op. Uit ons HIS hadden we de mensen gehaald met een BMI van hoger dan 40. Het Evoluon is natuurlijk een prachtige, iconische plek voor Eindhovenaren. Ik heb er zelf vroeger mijn eerste 3D-bril opgehad en een proefje gedaan met vloeibaar stikstof. Echt een plek die tot de verbeelding spreekt. Mooi om juist daar te vaccineren.’

Maurits Westein en zijn Eindhovense collega’s vaccineerden hun patiënten in het Evoluon. ‘Bij het wachten na de vaccinatie hadden mensen uitzicht op de koepel. Dat was geen slecht kwartiertje.’

‘Dit voelt als de weg naar de vrijheid’

Het grand café naast de groepspraktijk waar huisarts Jantien Bruijnzeel werkt in het Zeeuwse Heinkenszand, bood genoeg ruimte om in één dag 235 patiënten te vaccineren. Op logistiek vlak leerden ze een paar lessen voor de tweede ronde.

We hebben 240 uitnodigingen verstuurd en 235 mensen gevaccineerd. De animo was groot. Mensen ervaren de vaccinaties als de weg naar de vrijheid. Ze vinden het ook wel spannend: of een zo snel ontwikkeld vaccin wel goed kan zijn, of het wel werkt tegen al die mutaties. En toch laten ze zich in-

enten, vaak om anderen te beschermen of omdat ze bang zijn als niet-gevaccineerde te worden uitgesloten. We hebben onze uitnodigingen op vrijdag verstuurd. Maandag stond de telefoon roodgloeiend voor afspraken. Een paar oudere patiënten waren wel teleurgesteld dat zij nog niet aan de beurt waren en een paar mensen belden: ik ben óók te zwaar. ‘Kom maar even wegen’, hebben we tegen sommigen gezegd. De praktijkmedewerkers hadden we een week eerder geprikt op vrijdag en dat was achteraf heel verstandig, want er waren er toch wel een paar die er een

dag beroerd van waren en niet hadden kunnen werken. De logistiek hadden we goed voorbereid, maar gaan we de volgende keer toch nog wat anders doen. Er kwam bijvoorbeeld een kleine opstopping aan het begin, waar de administratieve afhandeling was. Ook het aanvullen van de prikken per prikster gaan we de volgende keer efficiënter doen. Bovendien hadden we per ongeluk alle vaccins uit de koelkast gehaald, waardoor we op de dag zelf nog 35 mensen oproepen. Dat was wat hectisch. De uitvoering vond ik ondanks alle richtlijnen nog best wel een puzzel. Ik denk dat we als huisartsen daar onderling wel wat tips over kunnen uitwisselen.’

Jantien Bruijnzeel merkte dat mensen door ‘de pandemie waar we al een jaar in zitten’ het coronavaccin als beladen ervaren. ‘Het houdt meer in dan een willekeurige reisvaccinatie – daar hebben weinig mensen problemen mee.’

